

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту
Факультет менеджменту та логістики
Кафедра економічної теорії

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора

" _____ " _____ 2017 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
"Історія економіки та економічної думки"

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 051 «Економіка»

Спеціалізація: «Міжнародна економіка»
«Економічна кібернетика»
«Економіка підприємства
(за видами економічної діяльності)»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Спеціалізація: «Облік і аудит»
Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціалізація: «Фінанси і кредит»
Спеціальність: 075 «Маркетинг»
Спеціалізація: «Маркетинг»
Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Спеціалізація: «Підприємницька діяльність в авіації»

Курс – 1

Аудиторні заняття – 68

Самостійна робота – 82

Усього (годин/кредитів ECTS) – 150/5

Індекс: НБ-6 - 051/16-2.1.6

НБ-6 - 051/16-2.1.6

НБ-6 - 051/16-2.1.6

Семестр – 2

Екзамен – 2 семестр

НБ-6 - 071/16-2.1.6

НБ-6 - 072/16-2.1.6

НБ-6 - 075/16-2.1.6

НБ-6 – 076/16-2.1.6

Навчальну програму дисципліни "Історія економіки та економічної думки" розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчальних планів НБ-6-051/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» та спеціалізацією «Міжнародна економіка», «Економічна кібернетика», «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)», НБ-6-071/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», НБ-6-072/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та спеціалізацією «Фінанси і кредит», НБ-6-075/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 075 «Маркетинг» та спеціалізацією «Маркетинг», НБ-6-076/16 підготовки фахівців освітнього ступеня "Бакалавр" за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та спеціалізацією «Підприємницька діяльність в авіації» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробив

старший викладач кафедри економічної теорії _____ В.Гримайло

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри економічної теорії, протокол № _____ від "_____" _____ 2017 р.

Завідувач кафедри _____ В.Засанський

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації "Економічна кібернетика" - кафедри економічної кібернетики, протокол № _____ від "_____" _____ 2017р.

Завідувач кафедри _____ Т. Олешко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації "Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)" та спеціалізації "Міжнародна економіка", спеціальності -76 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціалізації «Підприємницька діяльність в авіації» - кафедри економіки, протокол № _____ від "_____" _____ 2017 р.

Завідувач кафедри _____ О.Сунцова

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 071 "Облік і оподаткування" спеціалізації "Облік і аудит", спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" спеціалізації "Фінанси і кредит" - кафедри фінансів, обліку і аудиту протокол № _____ від "_____" _____ 2017 р.

Завідувач кафедри _____ О.Гайдаржійська

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 075 «Маркетинг» спеціалізації "Маркетинг" - кафедри маркетингу та ресурсозабезпечення, протокол № _____ від "_____" _____ 2017 р.

Завідувач кафедри _____ С.Смерічевський

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту, протокол № _____ від "_____" _____ 2017 р.

Голова НМРР _____ О. Борисенко

УЗГОДЖЕНО

Декан ФМЛ

"_____" _____ 2017 р.

УЗГОДЖЕНО

Директор ННІЕМ

_____ В. Матвеев
"_____" _____ 2017 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 3 із 22	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна вивчає розвиток і становлення господарства та економічні погляди, які з'явилися ще в глибокій давнині і пройшли складний шлях від поверхового трактування господарської діяльності до формування сучасних економічних теорій, вчень. Саме ці теорії, процес їх розвитку та господарська діяльність країн світу є предметом дослідження дисципліни.

Вивчення економічної теорії вимагає знання магістрального шляху розвитку економічної думки. Воно важливо перш за все в плані знання історії економіки, історії економічної думки, як і будь-якої історії. Тому головним завданням дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є не лише краще розуміння інтелектуальної спадщини, яку нам залишили попередні покоління в економічній науці, а й пізнання і вивчення сучасних економічних теорій, методів господарювання, управління.

Дисципліна «Історія економіки та економічної думки» безпосередньо примикає до дисципліни політекономії і взаємопов'язана з нею. Прослідкувавши історичний розвиток економічних ідей, з'ясувавши, як і в яких умовах розвивалась економічна наука, можна більш глибоко зрозуміти і засвоїти положення курсу економічної теорії. Ці дві дисципліни логічно доповнюють одна одну на методологічних засадах цивілізаційної парадигми розвитку суспільства, формують фундаментальне економічне мислення та світогляд майбутніх спеціалістів-економістів, прищеплюючи навички систематизації оцінок основних економічних подій і вчень, забезпечують засвоєння ними знань і методів історичного аналізу економічних процесів світу і України, підвищують *якісну* підготовку фахівців, а тому виступаючи одним із визначних чинників гармонійного розвитку особистості суспільства є запорукою утвердження і зміцнення міжнародного авторитету України.

Метою викладання дисципліни є формування знань про історичний розвиток господарств та економічної думки світової цивілізації, розуміння поняття генезису та закономірностей функціонування економічних систем на основі поглибленого вивчення та творчого осмислення студентами основних етапів і напрямків розвитку економічних теорій, господарського досвіду минулих поколінь у різних країнах та в різні епохи. Історія економіки та економічної думки розкриває передумови та закономірності функціонування і

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 4 із 22	

розвитку світових економічних систем і економічної науки, систематизує економічні знання і дає їх аналіз.

Запропонована програма складалася таким чином, щоб показати закономірності світового економічного розвитку та специфіку цього процесу в окремих країнах у ту чи іншу епоху, ступінь винятковості, чи навпаки, «класичності», властивих їм ознак і відповідних їм шкіл, течій. Програма охоплює основний матеріал дисципліни, який допоможе студентам засвоїти основні положення, оволодіти методами аналізу у розвитку економіки на різних етапах цього процесу та в різних країнах, опанувати методи орієнтації в історичній еволюції світового господарства, що сприятиме цілеспрямовано використовувати ці знання при аналізі реальної економічної ситуації.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- забезпечити фундаментальну економічну підготовку фактів з урахуванням передових здобутків історично – економічних дисциплін;
- сформувати сучасне економічне мислення та світогляд студентів;
- забезпечити засвоєння ними знань і методів історичного аналізу економічних процесів;
- поглибити знання з економічної теорії;
- оволодіти методами історично – економічного аналізу процесів та явищ економічного життя суспільства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- історію виникнення господарства його форми та етапи розвитку економічної думки;
- предмет та метод дослідження історії економіки та економічної думки;
- економічні погляди найбільш визначних представників економічної думки;
- основні школи, течії, напрямки в розвитку економічної теорії;
- яким чином сучасні економічні теорії, пов'язані із побудовою соціальної інноваційно-інформаційної моделі ринкової економіки;
- роль історії економіки та економічної думки у розвитку сучасної ринкової економіки;
- основні елементи механізму розробки науково-обґрунтованого економічного курсу країни.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
			Стор. 5 із 22

Вміти:

- теоретично осмислити історичні факти закономірностей, тенденцій і моделі розвитку суспільства;
- пояснити взаємозв'язок між економічними фактами, економічною теорією, історією економіки і економічної думки;
- охарактеризувати економічні погляди представників різних шкіл;
- класифікувати і провести порівняльний аналіз основних напрямів економічної теорії;
- застосувати історичний досвід формування та розвитку ринкових відносин в практичній діяльності;
- проаналізувати економічні явища і процеси, узагальнити тенденції економічного розвитку країни на перспективу;
- приймати економічно-вірні рішення на різних рівнях розвитку країни, уникати суб'єктивних економічних рішень.

Знання та вміння, отримані студентом в процесі вивчення даної навчальної дисципліни можуть бути використані під час вивчення переважної більшості навчальних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

- **навчальний модуль №1: «Господарство і економічна думка періоду доринкових і нерегульованих ринкових відносин»;**
- **навчальний модуль №2: «Господарство світу та України і генезис сучасної економічної думки (парадигми ХХ – початку ХХІ століття)»**, кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання

Навчальна дисципліна «Історія економіки та економічної думки» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Економічна теорія», «Історія та культура України», «Макроекономіка», «Соціологія», «Вища математика» та є базовою для вивчення таких дисциплін, як: «Регіональна економіка», «Мікроекономіка» та інших.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
			Стор. 6 із 22

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 “Господарство і економічна думка періоду доринкових і нерегульованих ринкових відносин”

ТЕМА 2.1.1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ІСТОРІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Предмет і зміст історії економіки та економічної думки – процес виникнення, розвитку, боротьби і зміни системи економічних поглядів. Методи дослідження.

Зв'язок історії економіки та економічної думки з іншими суспільно-економічними дисциплінами та її місце у підготовці економічних спеціалістів.

Історія політичної економії – основний розділ історії економіки та економічної думки.

Формування потреби людини в знаннях. Методологічні підходи формування економічних знань. Економічний тип мислення та світогляд. Фактори, що впливають на формування і розвиток економічних поглядів і концепцій.

Значення історії та економіки економічної думки для оволодіння культурою економічного мислення – розуміння його альтернативності для творчого сприйняття політичної економії і розвитку економічної науки в цілому.

Періодизація і структура дисципліни. Етапи розвитку.

ТЕМА 2.1.2. ГОСПОДАРСТВО ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЙОГО ЕВОЛЮЦІЯ НА ЕТАПІ РАННІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

Періодизація та основні риси господарства первісного суспільства. Проблеми взаємодії людини та природного середовища у стародавньому суспільстві. Основні знаряддя праці. Поділ праці та перехід від привласнюючого до відтворюючого господарства. Виникнення землеробства, скотарства, зародження ремесел. Поява металічних знарядь праці. Форми господарювання первісної доби.

Головна-грумада господарська форма первісної доби. Розклад первісної господарської системи. Типи стародавніх цивілізацій.

Виникнення економічної думки та її еволюція на етапі ранніх цивілізацій.

Економічна думка Стародавнього Сходу. Погляди стародавніх єгиптян на власність, товарно-грошові відносини, організацію господарства і управління державою.

Розвиток економічної думки у Месопотамії(Міжріччя Тигру і Євфрату) і Палестині. Закони старовавілонського царя Хаммурапі і їх ставлення до приватної власності, оренди

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 7 із 22	

землі, торгівлі, лихварства, товарно-грошових відносин, страхування.

Економічні уявлення стародавніх жителів Ассирії та Хеттського царства про землеробство і торгівлю.

ТЕМА 2.1.3. ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ ПЕРІОДУ ФОРМУВАННЯ СВІТОВИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ (VIII СТ. ДО Н.Е. – V СТ. Н.Е.)

Господарський розвиток Стародавньої Греції. Формування античних полісів та їх основні типи (аграрний, торгово-ремісничий). Причини кризи полісів та організація нової форми соціально-економічного устрою у Греції.

Наукові розробки Ксенофонта, Платона та Арістотеля і їх вклад у формування економічної науки.

Особливості господарського життя Риму: економічні причини розвитку і занепаду. Пізня римська імперія, і переродження античних господарських структур та перехід від латифундій, ергастерій до колонату. Зародження протофеодальних відносин (система колонату) як певного соціально-економічного укладу.

Економічна думка Стародавнього Риму. Методи господарювання і поради Катона Старшого. Шляхи зміцнення економіки у працях Варрона. Реформаторські ідеї Колумелли братів Тіберія і Гая Гракхів. Проблеми розвитку економічної теорії у працях Цицерона і Сенеки.

Господарство Стародавньої Індії та Китаю. Розвиток ремесел і торгівлі. Економічні концепції мислителів Стародавнього Китаю: конфуціанство, даосизм, моїзм і легізм. Економічні ідеї у стародавній Індії. «Закони Ману». «Артхашастра».

Господарство скіфів, грецьких і римських колоній Північного Причорномор'я. Античні міста-держави України і їх основні осередки.

Економічні ідеї раннього християнства. Августин Блаженний і Аврелій Августин та їх вклад у розвиток економічної думки.

ТЕМА 2.1.4. ГОСПОДАРСТВО ТА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА СУСПІЛЬСТВ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ У ПЕРІОД СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ (V – XV СТ.).

Розвиток феодального господарства у Західноєвропейських країнах. Основні риси, шляхи становлення і економічна структура феодалізму в період Середньовіччя. Соціальні

системи. Періодизація феодалізму. Основні риси феодальної системи. Галузева структура і господарські форми Феодальне та селянське господарство, ремісничий цех, торговельна гільдія.

Феодальне землеволодіння і його форми (алод, бенефіцій, феоде). Феодальна рента: відробнича (панщина), продуктова (натуральний оброк), грошова (грошовий оброк). Агрокультура і сільськогосподарська техніка.

Виникнення середньовічного міста і його економічна роль у становленні ринку. Галузева структура феодального ремесла, значення його цехової організації. Функції цехів. Переростання ремесел у дрібнотоварне виробництво.

Розвиток товарно-грошових відносин. Внутрішня і зовнішня торгівля. Ярмарки. Фінанси і кредит. Фондовий ринок в епоху феодалізму та його інструменти. Форми капіталу: торговельний і лихварський.

Формування централізованих національних держав у Західній Європі і Середньовічному Сході.

Економічна думка західноєвропейських мислителів у добу (раннього, класичного і пізнього) Середньовіччя. Економічні пам'ятки Франкської держави.

Вплив церкви на розвиток економічної думки. Каноністи. Економічне вчення Фоми Аквінського і Ніколи Ореми.

Економічна думка країн Середньовічного Сходу. Формування економічних ідей Китаю у працях Лі Гоу і Ван Аньші. Економічні погляди арабського Халіфату у Корані. Економічні проблеми у працях Ібн Хальдуна і Авіценни.

Економічна думка Середньовічної Русі. «Руська правда». «Галицько-Волинський літопис». Розвиток товарно-грошових відносин у «Повісті временних літ».

Пам'ятки економічної думки періоду литовсько-польського панування.

ТЕМА 2.1.5. ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (XVI-ПЕРША ПОЛОВИНА XVII СТ.)

Господарство країн Європи у період генези індустріального суспільства (XVI – перша половина XVII ст.). Зрушення у розвитку продуктивних сил Європи.

Передумови і соціально-економічні наслідки Великих географічних відкриттів. Створення колоніальної системи. Становлення світового ринку, змінних у напрямках торговельних зв'язків. «Революція цін», її причини та наслідки. Криза натуральної системи господарювання, як початок становлення ринкового господарства.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
			Стор. 9 із 22

Розклад феодальних відносин у найбільш розвинутих країнах світу і зародження капіталістичного виробництва. Розвиток мануфактурного виробництва. Типи мануфактур.

Первісне нагромадження капіталу, як висхідна точка становлення капіталізму: джерела, методи та результати. Особливості процесу нагромадження капіталу у провідних країнах світу.

Соціально-економічні передумови і наслідки Нідерландської революції (1566-1609 р.р.). Розвиток фінансово-кредитної політики Голандії. Торгівля. Виникнення бірж.

Перехід до капіталізму в Англії, його джерела, напрямки та соціально-економічні наслідки.

Генеza капіталістичного суспільства у Франції і Німеччині.

Роль зовнішньої і внутрішньої торгівлі у становленні капіталістичного способу виробництва.

Передумови виникнення меркантилізму та його етапи: ранній (монетаризм) і зрілий. Роль меркантилізму у розвитку економічної теорії. Особливості розвитку меркантилізму у Західноєвропейських країнах: Англії, Італії, Франції, Шотландії.

Розвиток меркантилізму у Росії та Україні (А. Ордин-Нащокин, І. Посошков, Ф. Прокопович, Б. Хмельницький, І. Мазепа).

Історичне значення та обмеженість меркантилізму (Дж. Локк, Р. Кантильон, Д. Г'юм (Юм)).

Економічна політика меркантилізму і сучасність.

ТЕМА 2.1.6. РОЗВИТОК РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА У ПЕРІОД СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII – ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)

Економічний розвиток провідних країн Світу наприкінці XVII – початку XIX ст. Передумови промислової революції у Західноєвропейських країнах.

Зародження та розвиток капіталістичної економіки. Основні перетворення в економічному житті провідних країн світу у XIX ст. Загальне та особливе у цьому процесі.

Промисловий переворот в Англії, його джерела, напрямки та соціально- економічні наслідки. Передумови і фактори стимулюючі промислову революцію. Перетворення Англії у «фабрику світу». Протекціонізм та система реальних податків.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 10 із 22	

Особливості промислового перевороту у Франції. Розвиток банківської і кредитно-лихварської системи. Порцелярний характер землеволодіння і його вплив на аграрно-індустріальний характер економіки.

Підготовка промислового перевороту у Німеччині. Зміна структури виробництва. Вплив Митного союзу на розвиток промисловості. «Прусський шлях» розвитку капіталізму у сільському господарстві.

Зародження класичної політичної економії. Історичні передумови виникнення та етапи розвитку класичної політичної економії. Започаткування класичної політичної економії в Англії (В. Петті) і Франції (П. Буагільбер).

Вчення фізіократів. Економічні погляди та «Економічна таблиця» Ф.Кене. Економічне вчення та політика А.Тюрго.

Теорія А. Сміта як фундатора економічної науки. Значення і вплив теоретичної спадщини А. Сміта на розвиток світової економічної думки. Еволюція класичної політичної економії в Англії (В. Рікардо, Т. Мальтус, Н. Сеніор) і її теоретична спадщина.

Розвиток класичної політичної економії у Франції та США (Ж.Б. Сей, Ф. Бастіа, Г.Ч. Кері).

Завершення класичної традиції політичної економії. Критичний напрям у політичній економії у творах Дж. С. Мілля. Економічний С. Сісмонді. Економічні концепції П.Ж. Прудона. Економічні погляди К. Родбергтуса. Економічна програма Ф. Лассаля і зародження ідеї соціалізму.

Способи і шляхи побудови справедливого, нового суспільства. Історичні умови і теоретичні джерела виникнення утопічного соціалізму у Західній Європі та його загальна характеристика. Модель справедливого суспільства у Т.Мора. Ідеї утопічного соціалізму у Т.Компанелла.

Концепція К.А. Сен-Сімона, його критика капіталізму. Проект нової індустріальної ситеми. Історична концепція Ш. Фур'є. Учення про асоціацію. Особливості англійського утопічного соціалізму. Р. Оуен про перетворення суспільства.

Соціалісти-рікардіанці про «справедливу» організацію суспільства і етичну критику капіталізму.

Формування марксистської політичної економії в 40-50 х роках ХІХ ст. Методологічні принципи економічної теорії К.Маркса і Ф.Енгельса. Розробка К.Марксом і Ф. Енгельсом основних етапів економічної теорії капіталізму. Марксизм про рушійні сили і механізм

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 11 із 22	

суспільного розвитку. Марксистські теорії вартості грошей, заробітної плати, кругообороту і обороту капіталу. Основні риси нової економічної системи

Філософія класичної школи політичної економії та її недоліки. Виникнення нової доктрини суспільного розвитку, побудованої на альтернативній методології.

Започаткування системи національної політичної економії у Німеччині. «Стара» історична школа та її представники (В.Рошер, К.Кніс і Б.Гільдебранд).

Методологія та основні течії «нової» історичної школи. Періодизація історії народного господарства «молодими істориками». Погляди Г.Шмоллера, Л.Брентано, К.Бюхера на суспільний і економічний розвиток.

Французька гілка історичної школи (Ф.Сіміанд). Особливості англійської історичної школи (А. Тойнбі, У.Ешля, У.Конінгем).

Модифікація ідеї історичної школи Р.Штольцманом і Р.Штаммлером. Теорія «гармонії інтересів», «соціального плюралізму», як обґрунтування державного соціалізму.

ТЕМА 2.1.7.РИНКОВЕ ГОСПОДАРСТВО КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ПЕРІОД МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ(ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ- ПОЧАТОК ХХСТ.).

Структурні зміни в економіці окремих країн світу та продуктивних силах. Основні тенденції розвитку світової економіки. Концентрація промислового і банківського капіталів . Перехід від капіталізму, основного на вільній конкуренції, до володарювання монополій. Утворення фінансової олігархії. Вивіз капіталу. Завершальна стадія індустріалізації та формування світового ринку. Основні економічні ознаки імперіалізму. Форми монопольних об'єднань.

Економіка Англії на межі ХІХ-ХХ ст. Причини втрати Англією промислової і торгової гегемонії у світовій економіці.

Французька економіка на межі двох століть (ХІХ-ХХ ст.). Сповільнення темпів економічного розвитку. Причини промислового відставання. Лихварські риси французького монополістичного капіталу.

Розвиток монополістичного капіталізму у США. Фактори промислового зростання і якісні зміни в економіці. Розвиток банківської системи. Перетворення США у провідну країну світу.

Економічне піднесення Німеччини: причини і наслідки. Особливості концентрації виробництва і утворення монополій у Німеччині.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 12 із 22	

Становлення капіталістичної економіки в Японії. Мейдзіісін (1867-1868): сутність і реформи. Особливості розвитку промисловості Японії.

Формування неокласичної традиції у західній політичній економії. Виникнення маржиналізму. Г. Госсен, Й.Г. Тюнен, Ж. Дюпюї, О. Курно – основні засновники теорії «граничної корисності».

Австрійська школа «граничної корисності». Теоретичні погляди К. Менгера, Е. Бем-Баверка, Ф. Візера.

Кембріджська школа. Економічні вчення С. Джевонса. Політична економія А. Маршалла. Теорії економічної рівноваги, «попиту та пропозиції», корисності, ціни. Розвиток неокласичної традиції у працях А. Пігу та Р. Хоутрі. Перегляд неокласичної теорії ринку.

Американська школа неокласиків. Теорії «статички та динаміки», «граничної продуктивності» Д. Кларка.

Економічні концепції шведської (стокгольмської) школи. Внесок у розвиток світової економічної науки К. Вікселя. Теорія соціальної економіки у працях Г. Касселя.

Математична школа в політичній економії. Теоретичні моделі Я. Вальраса, В. Парето.

ТЕМА 2.1.8. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

Господарство України у другій половині ХІХ ст. Промисловий переворот. Хід, етапи, особливості розвитку. Іноземний капітал у розвитку промисловості й транспорту.

Індустріалізація і створення матеріально-технічних та соціальних передумов для розвитку економіки в Україні. Концентрація промисловості й зростання монополістичних об'єднань. Акціонування виробництва. Особливості первісного нагромадження капіталу в Україні.

Розвиток товарності сільського господарства. Визрівання передумов скасування кріпацтва. Основні положення селянської реформи 1861 р. у Царській Росії та особливості їх реалізації в Україні. Розвиток капіталізму у сільському господарстві. Соціально-економічні наслідки реформи.

Вплив промислового перевороту на національну структуру суспільства в Україні. Зміни у структурі промисловості. Завершення технічного перевороту. Промислове піднесення у 90-х роках ХІХ ст. Особливості промислового розвитку на початку ХХ ст.

Зростання протиріч в аграрному секторі України на рубежі ХІХ-ХХ ст. Столипінська

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 13 із 22	

аграрна реформа та її здійснення в Україні. Становище у сільськогосподарському виробництві.

Пореформені соціал-економічні проблеми у журналі «Основа». Громади. Суспільно-економічні погляди М. Драгоманова. Революційно-демократичний напрям суспільно-економічної думки. Економічні ідеї революційного народництва. Економічні ідеї ліберального народництва.

Зародження та розвиток кооперативного руху.

Розвиток політичної економії в Україні у другій половині XIX-початку XX ст. І.В. Вернадський-прихильник класичної політичної економії. Дослідження суспільної сторони господарських явищ і економічних законів М. Бунге. Теорія цінності А. Антоновича. Предмет і завдання політичної економії у М. Вольського. Трудова теорія цінності у М. Косовського і М. Зібера.

Р. Орженецький – прихильник теорії маржиналізму. Ідеї цінності і корисності.

Відображення марксизму у працях українських економістів. Економічні погляди М. Туган-Барановського.

Модуль №2 “Господарство світу та України і генезис сучасної економічної думки (парадигми XX – XXI століття)”

ТЕМА 2.2.1 ГОСПОДАРСТВО ТА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА В ПЕРІОД ДЕРЖАВНО-МОНОПОЛІСТИЧНОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОГО СУСПІЛЬСТВА (ПЕРША ПОЛОВИНА XX СТ.)

Економічні причини першої світової війни. Особливості економічного розвитку країн світу у роки війни. Господарство світу у повоєнний період.

Причини та наслідки повоєнної економічної кризи (1920-1921р.р.) у найбільш розвинутих країнах світу та шляхи її подолання. Економічна сутність Версальської системи.

План Дауеса, його сутність, мета та наслідки.

Зростання економічної ролі США після першої світової війни і велика депресія у 1929-1933р.р. Реформи адміністрації Ф.Д. Рузвельта («новий курс»), їх результати і значення.

Економічний розвиток Німеччини між першою і другою світовими війнами. План Юнга. Господарство Німеччини в період світової економічної кризи (1929-1933р.р.)

Господарство Японії після першої світової війни. Доктрина «відкритих дверей».

Економіка Англії у міжвоєнний період. Уповільнення темпів економічного розвитку, їх

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
	Стор. 14 із 22		

причини та наслідки. Світова економічна криза і зміцнення державно-монополістичних тенденцій.

Характерні риси економічного розвитку Франції. Нерівномірність економічного розвитку у 20-х роках ХХ ст. Особливості прояву світової економічної кризи (1929-1933р.р.) у Франції

Виникнення інституціоналізму, його розвиток теоретичні основи та етапи розвитку у першій половині ХХ ст. Американський інституціоналізм на початку ХХ ст. та його головні напрямки розвитку: соціально-психологічний (Т. Веблена), соціально-правовий (Дж. Коммонса), емпіричний (кон'юктурно-статистичний) У. Мітчелла.

Пізній (позитивний) інституціоналізм (А.Берлі, Г. Мінз, Дж. Кларк). Концепції інституціоналізму («ефективної конкуренції», «ефективної монополії», «економічного розвитку») у Й. Шумпетера.

Історичні передумови виникнення кейнсіанства. Теоретична система та економічна програма Дж. Кейнса. Макроекономічний аналіз. Засоби державного регулювання економіки. Значення кейнсіанської теорії в економічній науці.

Розповсюдження кейнсіанства і особливості його прояву у різних країнах (США, Франція, Швеція).

Еволюція неокласичної теорії на початку ХХ ст. Неокласичні теорії економічного зростання ринку, монополії і конкуренції у працях Ф. Еджуорта, Е. Чемберліна, П. Сраффа, Дж. Робінсон А. Маршалла. Теорія олігополії.

Загальна характеристика неолібералізму і причини його виникнення. Форми неолібералізму. Лондонська, німецька (фрейбурзька, кельнська), паризька та чиказька школи.

ТЕМА 2.2.2. РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ПІД ВПЛИВОМ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ СТ.).

Економічні наслідки другої світової війни для країн Європи та світу. «План Маршала».

Розвиток науково-технічної та її основні-напрямки. Зрушення у галузевій структурі виробництва. Інтеграційні процеси у світовій економіці. «Спільний ринок» як прояв економічної інтеграції. Формування трьох центрів світового капіталізму і їх економічне протистояння.

Передумови та наслідки прискореного розвитку Німеччині. Соціально-економічні

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
	Стор. 15 із 22		

наслідки об'єднання двох Німеччин у ХХ ст.

Особливості повоєнного розвитку Франції. Характер націоналізації. Розвиток економіки Франції у 50-60-х роках ХХ ст.

Англійська економіка у повоєнні роки, її основні тенденції. Посилення державного регулювання. Протиріччя господарського розвитку у 60-70-х роках. «Тетчеризм» як модель неоконсерватизму і його застосування в економіці різних країн.

Господарство США після другої світової війни та основні тенденції її розвитку. Причини зниження темпів економічного зростання у 50-60-х роках ХХ ст.

Економіка Японії після другої світової війни. Реформи у 40-60-х роках ХХ ст. Аграрні перетворення і індустріалізація сільського господарства. «Японське чудо».

Інтеграція та фінансово-економічне реформування в економічному світі. Перехід на постіндустріальну інноваційну стадію економічного розвитку.

Неокейнсіанські теорії економічного зростання. Моделі Р. Харрода і Є. Домара.

Неоінституціоналізм і розвиток ідей Р. Коуза. Школи нової економічної історії (кліометрія)

Соціально-інституціональний напрям. Концепція «врівноважуючої сили» Дж. Гелбрейта. Концепції трансформації ринкового господарства.

Розвиток неоконсерватизму та особливості розвитку монетаризму. Еволюція кількісної теорії грошей. Принципи та напрямки монетарної політики.

ТЕМА 2.2.3 СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ НА ЕТАПІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ(КІНЕЦЬ ХХ-ПОЧАТОК ХХІ СТ).

Динаміка та структурні зміни розвитку світового господарства у другій половині ХХ - початку ХХІ ст. Технологічна революція: причини і наслідки.

Перехід економічно розвинених країн до якісно-нового етапу економічного розвитку. Постіндустріалізація як основна тенденція у сучасній світовій економіці: сутність, особливості і проблеми. Вплив постіндустріалізації на світове господарство.

Асиметрія стану і розвиток сучасної світової економіки. Спроби подолання розриву у рівнях розвитку. Моделі «догоняючого» розвитку.

Участь окремих країн та регіонів у розвитку світового господарства наприкінці ХХ-початку ХХІ ст. Соціально-економічні моделі розвинутих країн Європи. Господарський

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 16 із 22	

механізм. Процес розширення Європейського співтовариства (ЄС) і формування європейського економічного простору.

Основні риси і соціально-економічні моделі розвитку країн північної Америки. Сучасні тенденції розвитку США і Канади.

Економіка Японії у другій половині 80-х років ХХ - початку ХХІ ст. Основні риси соціально-економічної моделі Японії «Нові індустріальні держави»: становлення і розвиток.

Зростання країн Азії у світовому господарстві. Моделі і тенденції розвитку. Економіка Китаю: універсальні тенденції і специфічні особливості розвитку.

Країни з перехідною економікою. Типи і моделі системних реформ.

Концепція постіндустріального суспільства в контексті цивілізаційного підходу. Методологічні засади та сутність концепції постіндустріального суспільства в інтерпретації Д. Белла.

Соціально-індустріальні технократичні концепції майбутнього (Р. Арон, Ж. Еллюль, Ж. Фурастьє, П. Друкер, П. Сорокін).

«Нове кейнсіанство» і його зближення із неоконсерватизмом. (Дж. Стігліц, Дж. Акерлоф).

ТЕМА 2.2.4 ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ РАДЯНСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ЙОГО ТРАКТУВАННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ ДУМЦІ

Економічна політика України у період національних революцій (1917-1919 р.р.). Децентралізація Російської та Австро-Угорських імперій і утворення УНР. Економічні програми національних урядів України (Центральної Ради, Гетьманату, Директорії). Утворення УРСР та її соціально-економічні заходи. Економічні «експерименти» більшовиків. Політика «воєнного комунізму». Введення загальної трудової повинності та милітаризація праці. Натуралізація народного господарства і зростання ролі товарно-грошових відносин.

Економічне становище України початку 20-х років ХХ ст. та перехід до нової економічної політики. Відбудова народного господарства. Згорання НЕПу. Формування сталінської тоталітарної системи управління. Директивний характер народногосподарського планування.

Курс на індустріалізацію: характер, темпи, наслідки. Промисловий розвиток України у роки довоєнних п'ятирічок (1928-1941 р.р.)

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 17 із 22	

Колективізація та її вплив та стан розвитку сільського господарства. Голодомор 1932-1933р.р. в Україні.

Економічний розвиток Західноукраїнських земель у 20-30 роках. Вплив світової економічної кризи 1929-1933р.р. на економіку Західної України.

Господарство України у роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови. Голод 1946-1947 р. р. Грошова реформа 1947 р.

Україна в умовах кризи радянської тоталітарної системи і спроб її модернізації. Господарська реформа 1965 року: сутність і особливості прояву.

Диспропорційний розвиток радянської економіки, її затратний характер. Посилення кризових явищ у соціально-економічному житті країни у 70-х першій половині 80-х років.

Спроби формування господарської системи у другій половині 80-х років ХХ ст. та їх невдача. Курс на прискорення соціально-економічного розвитку. Перебудова та наслідки. Розробка програми переходу до ринку. Розвал радянської економічної системи і розпад СРСР.

Українська школа політичної економії. Теорії цінності економічної кон'юнктури, розподілу і кооперації у М. Туган-Барановського. Вклад В.Косинського у розвиток ринкового господарства. О.Д. Білімович про «примиренську теорію» і «змішану господарську систему».

Розвиток історії народного господарства у працях М.В. Довнар-Запольського. Теоретико-економічний та прикладний аналіз народного господарства у працях Є. Слущкого, К. Воблого, Р.Орженцького, М. Птуха, Ф.Задорожнього. М.Волобуєв про переваги самостійного економічного розвитку України.

Теоретичні положення планування і товарно-грошових відносин у В.Валуєва

Земельне та сільськогосподарське питання у теоретичних доробках українських науковців (К.Г. Воблий, Л.М.Яснопольський).

Проблеми соціалістичної власності, її доцільності та ефективності в умовах соціалістичної системи (В.Черняк, А.Чухно, В.Логвиненко, О.Гош).

Роль політичної економії у соціально-економічних перетвореннях суспільства (У. Лукінов, Ю.Пахомов, В.Корнієнко, І.Ястремський, Є.Ліберман).

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
			Стор. 18 із 22

ТЕМА 2.2.5 ФОРМУВАННЯ ЗАСАД РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ (90-ТІ РОКИ ХХ-ПОЧАТОК ХХІ СТ.)

Прийняття “Декларації про державний суверенітет України” (16 липня 1990 р.) та Акту про державну незалежність України (24 серпня 1991 р.). Проблеми соціально-економічного реформування українського господарства. Негативні наслідки догматизму, відрив від практики. Дискусії про шляхи виходу із кризи у працях І.Лукінова, В.Черняка. Прорахунки й труднощі у вирішенні та здійсненні незалежної економічної політики у першій половині 90-х років ХХ ст. Головні завдання і проблеми перехідного періоду у теорії А.Чухно.

Роль держави у становленні цивілізованих ринкових відносин. Економічне становище держави у другій половині 90 р. ХХ ст. Соціально-економічна криза та пошук напрямів її подолання . Структурна та інвестиційна політика. Становлення банківської і кредитної системи. Грошова реформа (1996 р.) в Україні, її суть і зв'язок з монетарною політикою. Розвиток інфраструктури ринку. Господарський механізм і розвиток підприємництва(Т.Ковальчук, Л.Каніщенко, А.Агафонов, П.Єщенко, В.Панченко).

Наукові дискусії і офіційні трактовки кризи марксистської політичної економії (Ю.Пахомов). Розробка програм переходу до ринкової економіки. Теоретичні моделі соціально-економічного розвитку. Сутність інноваційної моделі.

Наукові дискусії і офіційні трактовки кризи марксистської політичної економії. Розробка програм переходу до ринкової економіки. Теоретичні моделі соціально-економічного розвитку. Сутність інформаційно-інноваційної моделі ринку (Ю. Пахомов, В. Черняк, А. Гриценко, А. Покритан, А. Гальчинський).

Необхідність ринкової трансформації економіки України. Розвиток сучасних міжнародних економічних відносин і інтеграція України у світове господарство (А.Філіпенко). Роль і місце України у світовому економічному просторі.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 19 із 22	

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. Бартенев С.А. История экономических учений: учебник. / Бартенев С.А.- М.:Экономистъ , 2006.-456 с.
- 3.1.2. Злупко С.М. Історія економічної теорії. Підручник. / Злупко С.М. -К.: Знання, 2012.-719 с.
- 3.1.3. . Базилевич. В.Д. Історія економічних учень: Підручник: У 2-х .ч./За ред. Базилевича В.Д. -К.: Знання,2008.- ч. 1.- 582с; ч. 2.-575с.
- 3.1.4. Корнійчук. Л.Я Історія економічних учень: Підручник/За ред. Корнійчук Л.Я., Татаренко., Поручник А.М.- Н.О.-К.: КНЕУ, 2008.- 586с.
- 3.1.5. Ковальчук В.М. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб/ Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І.-К.: Знання,2008.- 647с.
- 3.1.6. Лановик Б.Д. Економічна історія України і світу. /Лановик Б.Д., Матисякович З.М., Матейко Р.М. -К.: Вікар, 2006.- 737с.
- 3.1.7. Леоненко П.М. Економічна історія: Навч.посіб./ Леоненко П.М., Юхименко П.І.- К.: Знання-прес, 2006.- 799с.
- 3.1.8. Мазурок П.П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях: Навч. посібник. /Мазурок П.П. -К.: Знання,2004.-586с.
- 3.1.9 Степаненко С.В Історія економіки та економічної думки: Навч.посіб. / Степаненко С.В., Феценко В.М; Антонюк С.Н.-К: КНЕУ, 2008.-527с.
- 3.1.10. Экономическая история зарубежных стран: курс лекций/Под ред. В.И. Голубовича.-Мн.: Экоперспектива,2005.-462с.
- 3.1.11. Юхименко П.І., Історія економічних учень: Підручник. / Юхименко П.І. Леоненко П.М. -К.: Знання, 2008.- 583с.

3.2 Додаткові рекомендовані джерела

- 3.2.1. Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі. / Блауг М. – К.: Основи, 2006.-670с.
- 3.2.2. Гражевська Н.І Економічні системи епохи глобальних змін. / Гражевська Н.І.- К.: Знання, 2008.- 431с.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.06 – 01-2017
		Стор. 20 із 22	

3.2.3. Жид Ш. История экономических учений. / Жид Ш., Рист Ш. – М.: Экономика, 1995.-629с.

3.2.4. Мешков І. Історія економічних вчень. Основні течії західно-європейської та американської економічної думки : Навч. посібник. / Мешков І. – К.: Наукова думка, 1994.- 534с.

3.2.5 Проскурін П.В Історія економіки та економічних вчень. Економічна історія індустріальної цивілізації: нав.посіб/ Проскурін П.В.- К.: КНЕУ, 2008.-400с.

3.2.6. Такаши Негиши. История экономической теории. /Такаши Негиши – М.: АО «Аспект-Прогресс», 1995.- 287с.

3.2.7 Чухно А.А. Інституціонально – інформаційна економіка : Підручник / Чухно А.А., Леоненко П.М., Юхименко П.І.- К.: Знання, 2010.- 687с.

3.2.8. Ядгаров Я. История экономических учений. / Ядгаров Я. – М.: Экономика, 2007.- 320 с.

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				